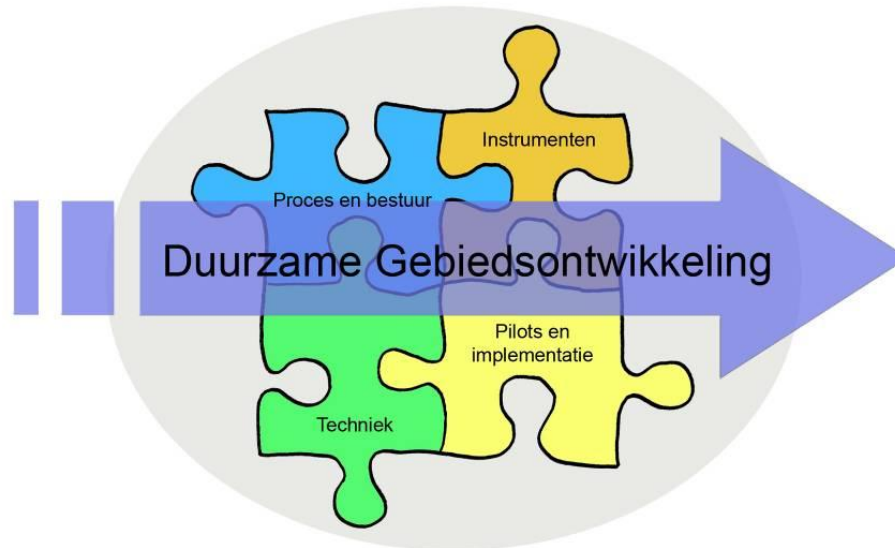

In 20 stappen naar energieneutrale gebieden - wat, waarom en hoe

Workshop 1 februari 2012
Jaap Kortman IVAM

Presentatie

- Doel van workshop
- Achtergrond project
- Belemmeringen
- 20 stappenplan
- Organisatie workshop

Inleiding

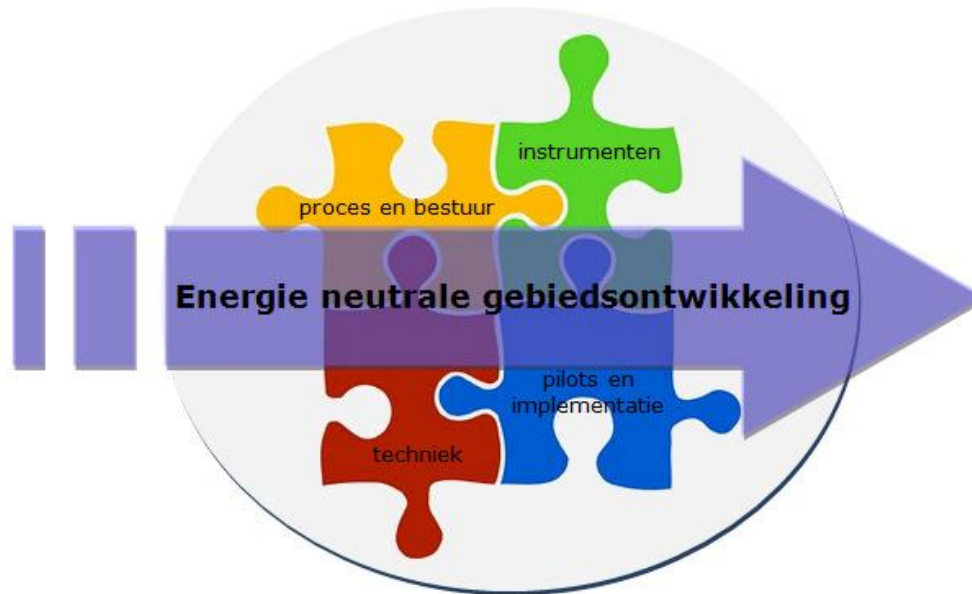
- Project: Transitie in Energie en Proces voor Duurzame gebiedsontwikkeling
- Procesaanpak om te komen tot een energieneutraal gebied
- Resultaten samengevat in nieuwe gids:

In 20 stappen naar een energieneutraal gebied

De gids

In 20 stappen naar een energieneutraal gebied
Gids voor initiatiefnemers en projectleiders

De gids is gebaseerd op ervaringen uit het project Transitie in energie en proces voor duurzame gebiedsontwikkeling, gefinancierd vanuit de EOS Lange Termijn regeling van AgentschapNL.

Waarom deze gids ?

- Veel gemeenten hebben hoge ambities: realisatie van energieneutrale gebieden / stad
- Implementatie en uitvoering is complex en verloopt moeizaam: veel spelers en onzekerheid.
- Er zijn nog geen grootschalige energieneutrale gebieden gerealiseerd.
- Hoe krijg je gezamenlijke ambitie waar vele partijen hun bijdrage aan leveren?
- Voor realisatie is omslag in sturing, techniek en proces noodzakelijk.

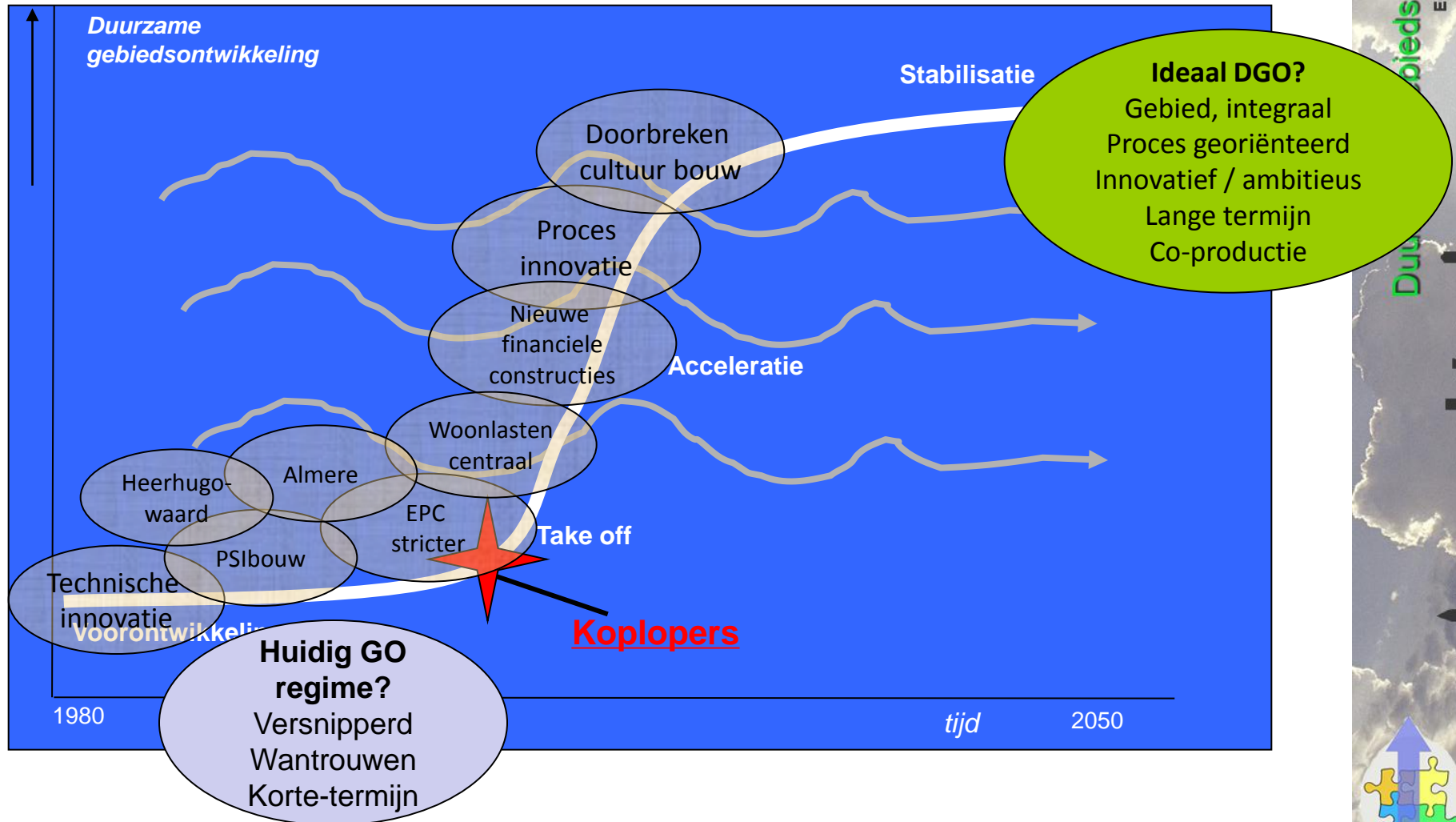
Inhoud gids met 20 stappen

- 20 stappen op basis van succesfactoren
- Per stap uitleg:
 - hoe
 - wie
 - met welke tools
- Voorbeeld case waar sprake is van succes
- Circa 45 pagina's

Fase	Stap
A. Kansrijke Start	1. Formuleer persoonlijke ambitie en inzet
	2. Leg ambitie in beleid en documenten vast
B. Slimme Sturing	3. Benut (nieuwe) samenwerkingsverbanden en rollen
	4. Bepaal de meest geschikte sturingsvorm
	5. Stel een sterk projectteam samen
C. Heldere Analyse	6. Voor een gebiedsanalyse uit
	7. Analyseer energiepotentie
D Inspirerende Visie	8. Visualiseer het toekomstige energieneutrale gebied
	9. Stel een ambitieus Programma van Eisen op
E. Geschikt Energieconcept	10. Bepaal de energievraag na vraag reductie
	11. Selecteer een geschikt energiesysteem
	12. Scan de financiële haalbaarheid van systemen
F. Realistisch Plan	13. Maak een ruimtelijk ontwerp van het concept
	14. Stel Businessplannen op
	15. Bouw krachtige coalities met heldere financiële arrangementen
	16. Leg een hoge energie ambitie juridisch vast
G. Daadkrachtige Uitvoering	17. Besteed aan op prijs en kwaliteit over de gehele exploitatieperiode
	18. Borg de uitvoering
H. Betrokken Gebruik	19. Betrek gebruikers bij de exploitatie
	20. Stimuleer energiezuinig gebruikersgedrag

Omslag nodig in sturing, techniek en proces

Doelstelling workshop

Vandaag staat het proces centraal:

- *Hoe kunnen we barrières wegnemen voor de realisatie van een energie neutraal gebied*
- *op bestuurlijk, organisatorisch, technisch, financieel en juridisch gebied?*
- Daartoe zijn personen uit 15 pilot projecten met hoge energie ambities geïnterviewd
- En een literatuurstudie naar belemmeringen en succesfactoren uitgevoerd
- En een 20 stappenplan ontwikkeld naar een energie neutraal gebied

Pilotprojecten

- Stad van de zon
- Heerhugowaard
- Rijnenburg
- Utrecht
- Het Breed
- Amsterdam
- Cascadepark
- Almere
- Kanaalzonde Zuid
- Apeldoorn
- Warmtebedrijf
- Delft
- Aardwarmte
- Den Haag
- Stationsgebied
- Driebergen
- Mijnwater project
- Heerlen
- Stationsgebied CS
- Rotterdam
- Transumo A15
- Rotterdam
- Zuidplaspolder
- Zuid-Holland
- Stad
- Tilburg

Analyse pilotprojecten

- Met projectteam zijn de belangrijkste belemmeringen geselecteerd
- Per belemmering zijn proces oplossingen geïdentificeerd, die vertaald zijn naar succesfactoren
- De succesfactoren zijn ingedeeld volgens 8 fasen uit een gebiedsontwikkelingsproces
- Dit schema vormt de basis voor 20 belangrijkste succesfactoren.

Deel van analyse schema

Fase 1: KANSRIJKE START					
Acties	Hoe	Wie	succesfactoren	Tool	Case
1. Benoem energieneutraliteit als een van de kernwaarden / prioriteiten / ambities	politieke besluitvorming (publieke partij) of uitgangspunt private partij	Wethouder, raad of ontwikkelaar, groep zelfbouwers	kopstuk met invloed die erachter staat	geen	Rijnenburg
2. Plaats energie in bredere context duurzame gebiedsontwikkeling	politieke besluitvorming (publieke partij) of uitgangspunt private partij	Wethouder, raad of ontwikkelaar, groep zelfbouwers	kopstuk met invloed die erachter staat	DPL	Veemarkt, Utrecht; toonaangevend duurzaam Cascade Park Almere
3. Bepaal de definitie voor energieneutraal en andere prestatiebenamingen	vergelijk definities en kies er een op basis van ambitie, bijvoorbeeld met of zonder verkeer	gemeentelijke dienst	heldere defintie die later geen verwarring schept	Website DGO	Erasmusveld Den Haag
4. Leg vast dat energieneutraal de ambitie is.	In structuurvisie, raadsbesluit, bedrijfsverklaring	Wethouder, raad of ontwikkelaar		geen	structuurvisie Amsterdam bedrijfsverklaring groene ontwikkelaar?

Fase	Stap
A. Kansrijke Start	1. Formuleer persoonlijke ambitie en inzet
	2. Leg ambitie in beleid en documenten vast
B. Slimme Sturing	3. Benut (nieuwe) samenwerkingsverbanden en rollen
	4. Bepaal de meest geschikte sturingsvorm
	5. Stel een sterk projectteam samen
C. Heldere Analyse	6. Voor een gebiedsanalyse uit
	7. Analyseer energiepotentie
D Inspirerende Visie	8. Visualiseer het toekomstige energieneutrale gebied
	9. Stel een ambitieus Programma van Eisen op
E. Geschikt Energieconcept	10. Bepaal de energievraag na vraag reductie
	11. Selecteer een geschikt energiesysteem
	12. Scan de financiële haalbaarheid van systemen
F. Realistisch Plan	13. Maak een ruimtelijk ontwerp van het concept
	14. Stel Businessplannen op
	15. Bouw krachtige coalities met heldere financiële arrangementen
	16. Leg een hoge energie ambitie juridisch vast
G. Daadkrachtige Uitvoering	17. Besteed aan op prijs en kwaliteit over de gehele exploitatieperiode
	18. Borg de uitvoering
H. Betrokken Gebruik	19. Betrek gebruikers bij de exploitatie
	20. Stimuleer energiezuinig gebruikersgedrag

4 voorbeelden van de 20 succesfactoren

1. Er is een invloedrijke partij of persoon die de kernwaarde “energieneutraliteit” op de agenda houdt
2. De energieneutraliteits ambitie ligt vast in een formeel document van een invloedrijke partij ter borging gedurende het planproces
3. Nieuwe partijen zijn gevonden die mee willen investeringen in energiebesparing en duurzame energie (en die bij het gebied betrokken blijven)
4. De meest geschikte sturingsvorm voor het gebied is geselecteerd met sterke initiatiefnemers die het energieneutrale gebied gaan realiseren

Succesfactoren: Harm Eetgerink

- sterke overheid met vastgestelde en opgelegde ambities
- energie als harde voorwaarde voor ontwikkeling durven in te zetten
- personen met kennis van energie in gebiedontwikkeling het project laten organiseren tot het een project is
- vastleggen van de ambities in SOK en geen ontsnappingsclausules inbouwen
- energietransitie eist zeer hoge investeringen. Zonder budget geen transitie; alleen een groen sausje.

Organisatie workshop

- In de workshop leggen wij deze 20 succesfactoren en bijbehorende 20 stappen aan u voor met de vraag:

Zijn dit in uw praktijk de belangrijkste succesfactoren die u bij de (her)ontwikkeling van gebieden met een hoge energieambitie tegenkomt?

- Na de pauze:
 - enkele succesfactoren worden aan de hand van praktijkervaringen toegelicht.
 - U wordt gevraagd in een discussie deze succesfactoren aan te scherpen

Dank voor u aandacht

